

М. УМАРОВ

ӘЛШЕ

*Өзбекстан Республикасы Халыққа білім беру министрлігі
жалпы орта білім беретін мектептердің 1-сыныбына
арналған оқулық ретінде ұсынған*

Алтыншы басылуы

ТАШКЕНТ
«O'ZBEKISTON»
2020

УЎК 372.416.2(574)
КБК 81.2. Каз-922
У-51

Пікір жазғандар:

Анаргүл Қалдыбекова – Низами атындағы ТМПУ-дің профессоры, педагогика ғылымдарының кандидаты;

Бибигүл Жолдыбекова – Ташкент облысы, Шыназ ауданындағы 12-жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып оқытушысы;

Айжамал Ғаниева – Ташкент облысы, Қыбырай ауданындағы 9-жалпы орта білім беретін мектептің бастауыш сынып оқытушысы.

ШАРТТЫ БЕЛГІЛЕР:

– дауысты дыбыстар.

– дауыссыз дыбыстар.

– сабақ аяқталды.

**Республикалық мақсатты кітап қоры
қаржысы есебінен басылды.**

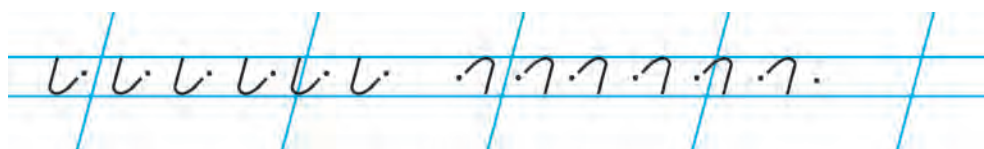
ISBN 978-9943-28-338-1

© М. Умаров, 2015–2020
© «O'ZBEKISTON» БПШҮ, 2015–2020

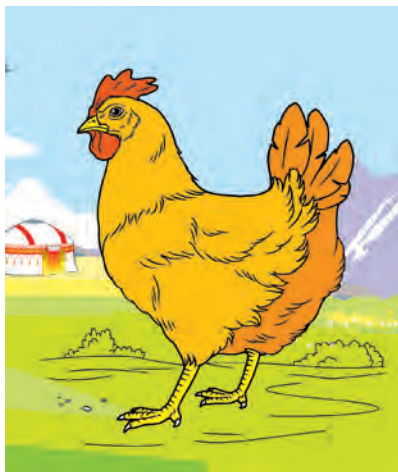

Көздерінде жылылық бар,
Сөздерінде ұлылық бар.

Aa

Aa

A — a a AA aa

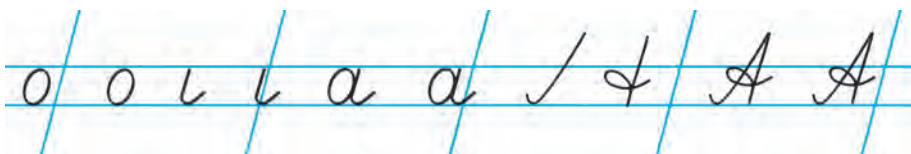

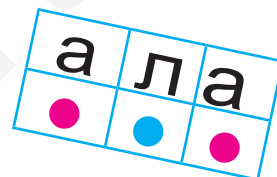
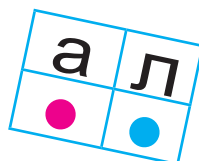
A | A | A

a | a | a

A | A | a | a | A | A

a /

ла
ал

ла-ла
а-ла

Лала,

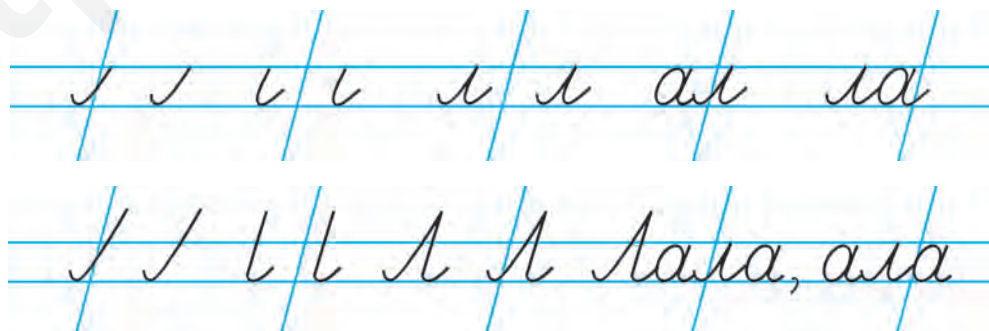

ал.

ал.

а / л

Оо

Оо

О – ●

● – ● ● ●

о л | а л ла | ло
ол | ал ло | ла

● ● – ● ● ●

а л | ал
ал | ал-ло

ал	● ●
● ●	ло

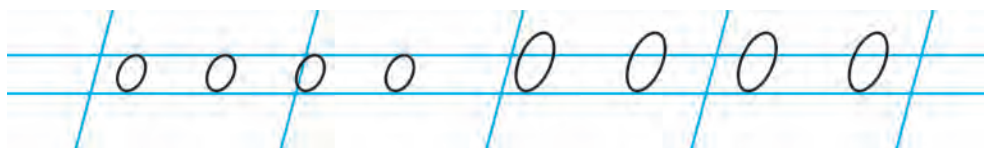

● – ● ● ● – ● ● ●

ао / л

_____.

уу

--	--	--	--

 АА

УА УА

А		
	у	а

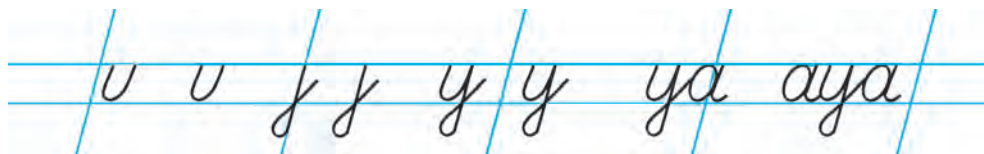

Уа Лу Ау Ул Ло Ол
ау ул уа лу ол ло

аоу / л

Уа, Алуа!
Ау, Ла-ла!
Ол – а-лау!
Уа! Уа! Уа!

Уа... Уа... Уа...

а	у
●	●

а	у	а
●	●	●

а	л	а
●	●	●

а	л	а	у
●	●	●	●

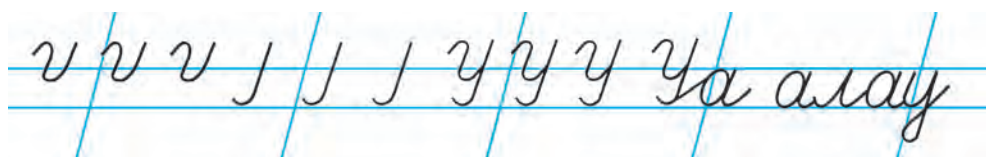
Ол – ау.

Ол – ауа.

Алуа, ол – алау.

_____.

Йй
йй

о й	ай	ла	уа
а й	ой	лай	уай

а й	ай-ла	о й	ой-ла
ай	айла	ой	ойла

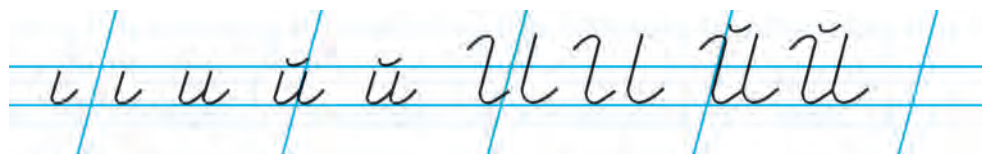

Ойла. Ол – .

Лала, ал.

аоу / лй

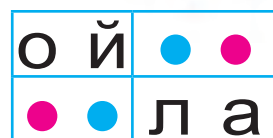
а й ай о й ой
ай ла айла ой ла ойла

ай! ай!

ой! ой!

Лала, ой ойла.

Нн

Нн

н а	на	на	нан
а н	ан	ан	а-на
а й	ай	ай	ай-на-ла

Айна, нан ал.

нан

н а н

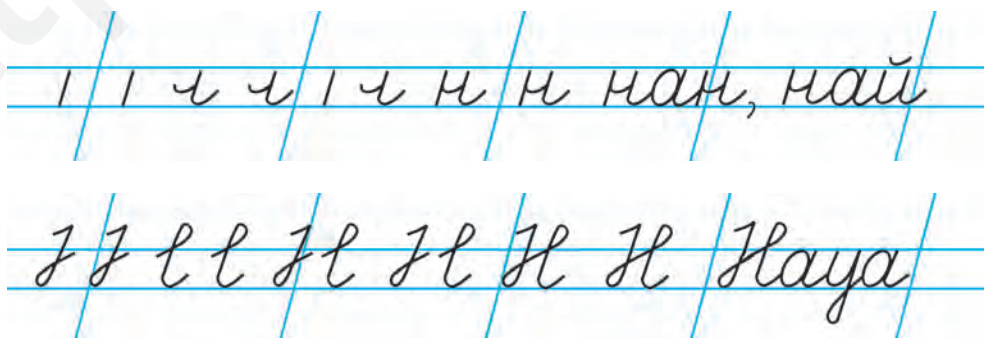
айна

ай на

а й н а

аоу / лйн

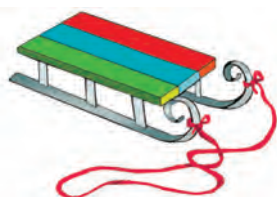

Ш ш

Ш ш

ш а	ша	ша	ша-на
а ш	аш	аш	а-шу
ш у	шу	шу	шу-ла

Шона, анау — , .

Айнаш, ол — , .

а-на	ау-ла	а-шу
ша-на	ау-на	ша-шу

шана

ша на

ш а н а

аоу / лйнш

ш ш ш ш ш шаш, шана

Ш Ш Ш Шона, шаш а.

су	шу	ас-са	аш-са
сай	шай	сас-са	шаш-са
сал	шал	са-ла	ша-ла

с - с - с - с - с!

сай	сау	а-ла-са
ай	а-сау	а-ла-ша
лай	сау-са	са-на-са

Сайлау, анау —

аоу / лйншс

с/с с с/су, сай, сана, сауса

С С Сайлау, су шаш.

Мм

Мм

май

м а й

м а

м о

у а

ма

мо

уа

ма

мо

уа

ма-ман

мон-ша

уа-ну

Ау, Ма-ман! Ма-наш,
ол алма ма?

А-нау –

М

Ф

аоу / лйншсм

М м майса

М М М Манас, Манаш

ғ а	ға	ға	ға-лам
а ғ	ағ	ағ	а-ға
ғ у	ғу	ғу	а-ғу

ағаш

а ғаш

а ғ а ш

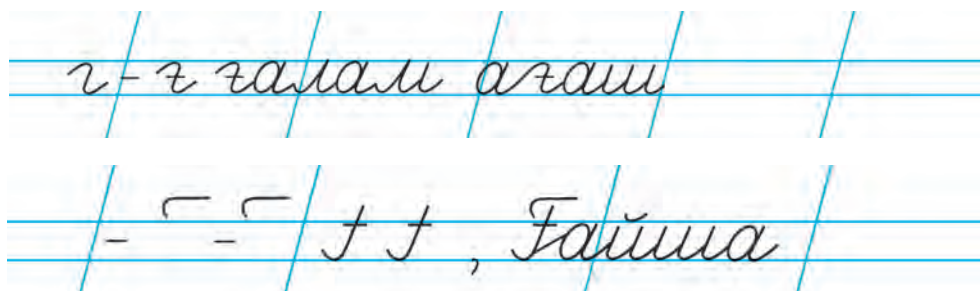
а-ға	а-ғаш	ша-ғал
са-ға	са-ған	ша-ға-ла
ал-ға	ал-ғаш	са-ға-на

Анау — . Ол — .

Айша, ал.

аоу / лйншсмғ

Т т

Т т

тай

т а й

т а

а т

т о

о т

та

ат

то

от

та

ат

то

от

та-ға

ат-тай

то-ғай

от-тай

тай

тал

тас

та-ну

та-нау

та-са

там

та-ма-ша

та-ла-са

Тастан, анау ат ала ма?
Тағай, тас алма.

Талғат ата

Анау – ат. Ол – таға-
ланған ат. Атта Талғат
ата. Талғат атаға тон ал.

аоу / лйншсмғт

1 2 т той, ата

Т т т т т т т т

р а	ра	ра	ра-уа
а р	ар	ар	ар-ман
р у	ру	ру	ру-лар

Ол — .

Раушан

Рау шан

Анау — .

Раушан

Ол — .

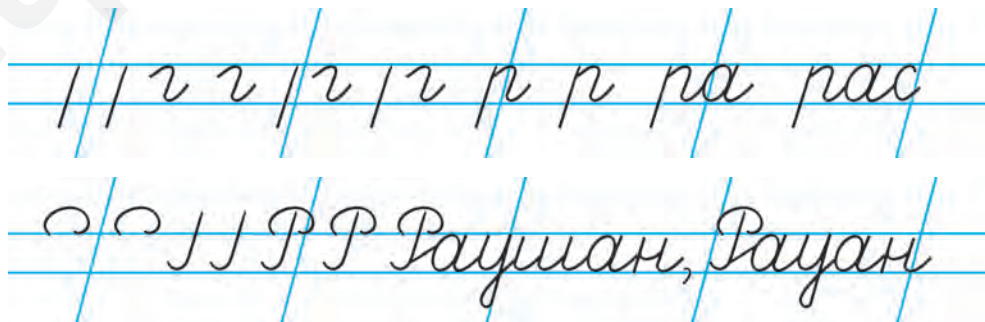
— р-р-р!

рай — рай-лас
рас — рас-тау
Раушан

рауа — рауан
рау-ғаш
ру — рулас

аоу / лйншсмғтр

Пп

Пп

парта

пар та

п а р т а

п а

а п

о п

п о

па

ап

оп

по

па

ап

оп

по

пар-та

а-порт

оп-па

пош-та

Анау —

Арап,

тарт.

Шарап,

тура.

аоу / лйншсмгтрп

п а р т а

П а р т а

д а	да	да	да-ла
д о	до	до	до-да
д у	ду	ду	ду-ман

дау	тау	да-ра
дос	тос	та-ра

Досан – Айдарға дос.

Досан,

тарт.

Ду

- тар
- лат
- ал
- ман

_____.

о о у у д д да-ла, до-да, дос

Дала

А-нау – та-ма-ша да-ла. Ал
а-нау – тау-лар. До-сай, Да-
на – та-ту дос-тар. Дала да
тамаша.

да-на	та-на	дас-тан	тас-тан
да-ла	та-ла	дар-дай	до-ма-лау
да-ра	та-ра	дауа	до-да

аоу / лйншсмғтрпд

L L L / D D / Досан, Дана

қ у	қу	қу	қу-рай
қ а	қа	қа	қа-ла
а қ	ақ	ақ	ақ-қу

қа
қо
қу

ра

нат
ғу
лақ

қа

қақпа

қақ па

қ а қ п а

Анау – Асан. Ол қақпада.
Қақпа – ала қақпа.

қ қ қ қ қ қ қ а л а , а қ , қ о р а

Қала

Анау – таудай қала. Ақан да,
Марқа да сол қалада. Қанат
сонда оқуда. Қа-ла-да оқу та-
маша.

Ақан

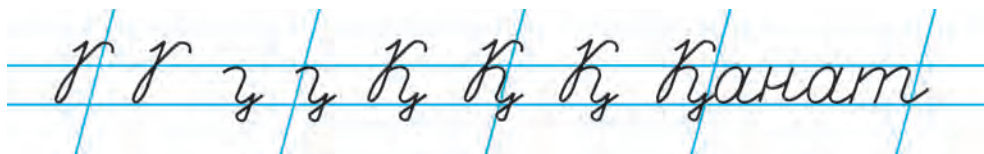
Қанат

- Ақан қайда?
- Қалада.
- Қанат қалада ма?
- Қалада.
- Ол қай қалада?
- Ас-та-на-да.

аоу / лйншсмғтрпдк

қала

астана

Бб

б а | ба
б а | ба
б о | бо

ба | бала
ба | ба-ла-қай
бо | бо-ла-шақ

бб

бо	••
••	та

••	қа
ба	••

ба	••
••	та

баба

ба ба

б а б а

•• - ••

Бағдаршам

Қалада бағ-дар-шам бар.
Бо-лат, бағдаршамға қара.

Ба-рат,

ау-ла.

о о ғ ғ ь ь баба, бала

Балалар

А-нау — ал-ға бас-қан-дар.
Ал-да — Барат. Арт-та — Бо-лат.

Ба-рат — Бо-лат-қа аға.
Бо-лат-қа аға болған қандай та-ма-ша!

ба	● ●
● ●	ла

о й	● ● ●
● ●	л а т

б а й	● ● ●
● ● ●	л а р

аоу / лйншсмғтрпдқб

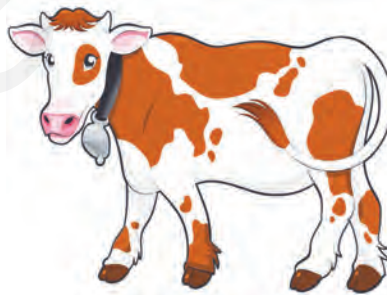
Болат

ВЛ ВЛ

ы	д	ы	с
---	---	---	---

Ы-рыс-ты
Ы-бы-рай

Ы-рыс ал-ды – ын-ты-мақ.

Б Б Л Л БЛ БЛ БЛ БЛ БЛ БЛ, БЛБЛБЛ

Выбырай

Ы-бы-рай бақшадан са-ры
қа-уын ал-ды. Қа-уын-дар аса
шы-рын.

Ы-бы-рай-ға Ы-қы-лас там-
са-нып қа-ра-ды.

Ор-ман-да

бар.

Мы-сық

ау-ла-ды.

аоуы / лйншсмғтрпдқб

б б л л вл вл влвырай

ж а	жа	жа	жа-ға
ж о	жо	жо	жо-ну
ж у	жу	жу	жу-сан

Жолбарыстар

- Мынау қай жануарлар?
- Жол-ба-рыс-тар.
- Осы топта қан-ша жол-ба-рыс бар?
- Ал-ты жолбарыс бар.
- Олар қандай жол-ба-рыс-тар?
- Сары ала жол-ба-рыс-тар.

аоуы / лйншсмғтрпдқбж

Жайлау

Ба-ла-лар жай-лау-ға бар-ды. Сол жай-лау-да жыл-қы-ла-ры бо-ла-тын. Сай, қой-нау-да-ғы мал-да-рын да суғарды. Мына жол-да-ғы-лар – Жа-мал, Жа-нат, артта – Жа-нар. Жай-лау қан-дай та-ма-ша!

Зз

Зз

з а за

за

зат

а з аз

аз

а-за-мат

з у зу

зу

зу-ла

заман

за ман

з а м а н

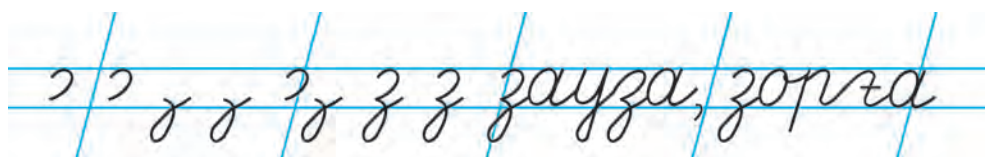

Зауза

Зау-за ор-ман-да жа-сай-ды.

Зау-за-ға за-қым жа-са-ма.

Зау-за жа-пы-рақ-қа қо-на-ды.

Зада апай

Мынау – Зура, Заман. Зада апай сол замат-та қа-зан ас-ты. Ақ қай-нат-ты. Заман тат-қан а-ғын мақ-та-ды. О-сы-нау ақтан Зайыр да татпақшы.

За-да апай – жақ-сы аспаз.

Ас – адам арқауы.

аоуы / лйншсмғтрпдқбжз

2/2 3 3 Зада, Заман

ўлу

ў лу

ў л у

ў — зақ
зын
лу

қў — лақ
рақ
шақ

— Бўл қай зат?

— Бўл — .

ў

.. лан

.. ран

.. лау

— Ал анау қай зат?

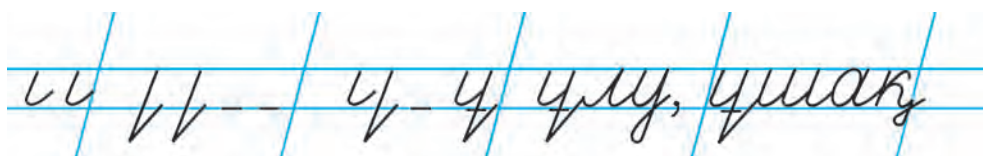
— Ол — .

ўн

.. ға

.. тақ

.. талау

Ұлық

Ұлық ұзын бағанға шықты. Бас жағында ұзақ тұр. Ұл-жан апай ақылын айтып тұр. Ұзақ – жақсы құс.

ұ сақ
зақ
шақ

ұ
құ
бұ

лан

Аспанда

ұшып барады.

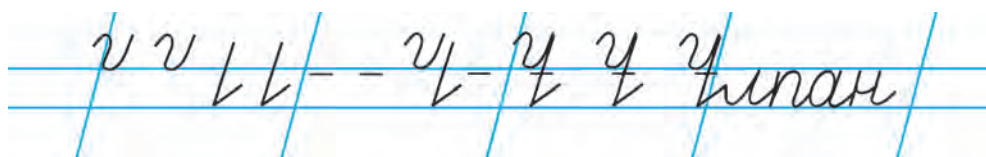
Барлық

ұйымшыл.

Ұс-та қо-лы-нан ұс-та-ған ұ-та-ды.

аоуыұ / лйншсмғтрпдқбжз

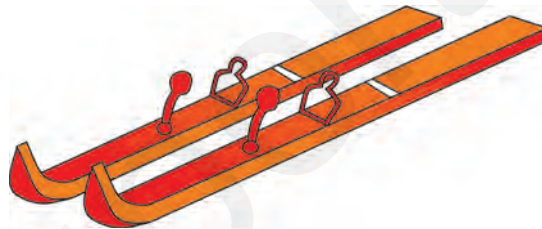

Ўу

аң

а ң

аң | оН | тоН | қа-рыН | оНға
таң | оҢ | тоҢ | қа-рыҢ | оҢға

шаң { ғы
сорғыш
ғышы

аң { шы
сар
ду

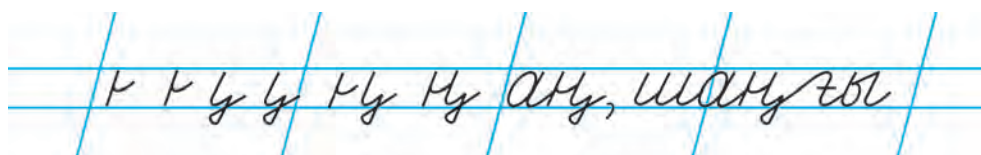

Таңатар

аңдар

_____.

аоуыұ / лйншсмғтрпдқбжзң

Жаңбыр

Жа-ңы-лай, Оң-ғар далада
бола-тын. Жаң-быр жау-ды.
Алақай, жы-лы жаң-быр-дың
құйға-ны қандай жақсы!

жа^Ң-ғақ

сұ^Ң-қар

қо ыр
 ?
қо ыз

Тар-па^Ң, тарпа^Ң басады,
Ал жыланнан қашады.

(Құр-ба-қа)

Ж, Ң, Оңғар, Жаңылай

И Т	ИТ	ИТ	ИТ-мұрын
Т И	ТИ	ТИ	ТИ-ын
С И	СИ	СИ	СИ-па-ла
И С	ИС	ИС	ИС-лам

Иса

И са

И с а

Ит

Ит мал қориды.

Ит – адамның досы.

Ислам

иық

и-ша-ра

Имаш

иман

и-ран-дық

Инабат

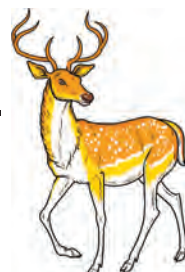
ип-по-дром

и-ба-лы

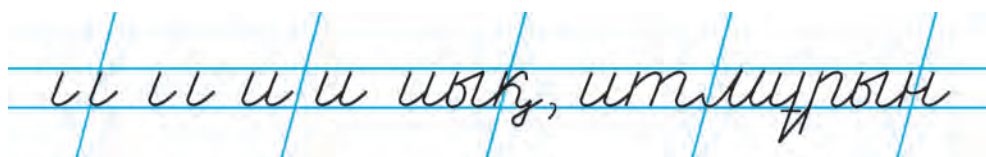
Имаш,

ал. Бұл –

аоуыұи / лйншсмғтрпдқбжзң

е	л	ел	ел	е-лес
е	с	ес	ес	е-сеп
с	е	се	се	се-беп

ма-ңы-рай-ды.

емен

е мен

е м е н

Е-ден-де бар,
Қа-йым-да жоқ.
Е-мен-де бар,
Қа-йың-да жоқ
(Е дыбысы)

аоуыңе / лйншсмғтрпдқбжзң

е е е е емен, еден

Ерден

Ер-ден — нағыз ер бала.
Ол ер-те тұ-ра-ды. Еш-қа-шан
жал-қау-лық жасамайды. Де-
ма-лыс-та жаттауды де-реу
жат-тай-ды.

Ер-ден ер-тең жақсы ба-ға
а-ла-ды.

еш	←	қашан	е	←	л
		қайда			лес
		қайсы			лең
		қандай			леу

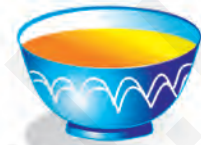
с с с с с с / е е Ерден, Ертай

ке | ке-ме
ек | ек-кен

ки | кит
ек | ек-пе

ке-лес | кар-топ | ка-би-на
ке-ңес | кас-са | ка-би-нет

кесе

ке | се

к | е | с | е

о-қы-ған жақ-сы бо-ла-ды.

□ □ □ - □ □ □ - □ □ □

□ □ □ - □ □

_____.

аоуыіе / лйншсмғтрпдқбжзңк

н н 2 2 н к к / кесе, кеше

Кесе

Ақ кесе. Қы-зыл кесе. Са-ры кесе. Есен де сары кесе ал-ды. Ке-се-де су бар.

Ол суық е-кен.

Жаңылтпаш

Ше-ше, неше ке-се сынды кеше?

Сұрақ:

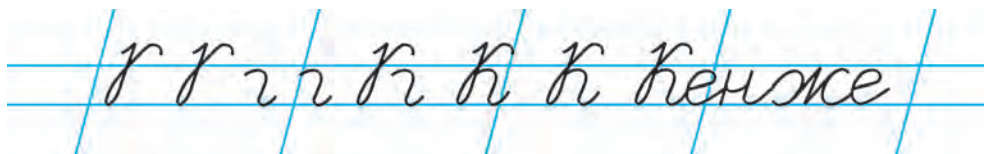
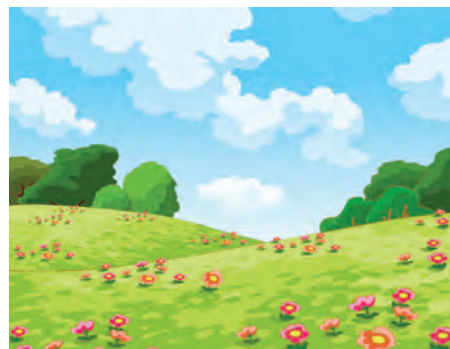
Су-ретте қай ке-се-лер бар?

Жұмбақ

Ке-лес-те бар,
Сыр-да жоқ.

Ке-ңес-те бар,

Қыр-да жоқ. (К дыбысы)

ic	ic-tey
ci	ci-mi-py

ыс	іс	і-шік	і-сік
сі	сы	сі-бір	сы-быр

інжір

ін	жір
----	-----

Ас-пан-да ұш-ты.

і н ж і р

Сен ды оқы.

Бір-де бар,
Піл-де бар.
Шіл-де бар,
Тіл-де бар.

(I дыбысы)

i-3eT

i-pi

i-Hi

аоуыүеі / лйншсмғтрпдқбжзңк

ii ii iii, iiii, iiii

Ілес пен Інжу

- Се-нің а-тың кім?
- І-лес.
- Қо-лың-да-ғы не?
- І-рім-шік.
- Оны кім бер-ді?
- Із-тай а-ғам.

– Ал сенің атың кім?

– Ін-жу.

– Інжу, жақ-сы қыз е-кен-сің. Се-бе-бі бұл і-сің де – ата-анаңа жақсы қол-ғабыс.

_____.

/ І І І І Ілес, Ізтай /

ө р	өр	өр	өр-леу
с ө	сө	сө	сө-ре
ө т	өт	өт	өт-кел
т ө	тө	тө	тө-сек

өрік

ө р і к

ө р і к

Өрік

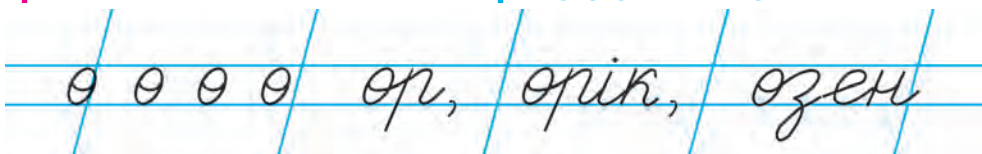
Ө-мір-бек ата ө-рік кө-ше-
тін алып келді. Мен оған кө-
мек-тес-тім. Өрік кө-ше-ті көк-
тем-де көк жа-пы-рақ шы-ғар-
ды.

Төр-де бар,
Торда жоқ.
Өр-де бар,
Орда жоқ.

К...же
Ш...же
...кше
...лең

(Ө дыбысы)

аоуыіеіө / лйншсмғтрпдқбжзңк

Ауыл ше-тін-де ө-зен бар.
Оның суы мөп-мөл-дір. Жаз-да
ба-ла-лар ө-зен-де шо-мы-ла-
ды.

Көк шөп-ке қон-ды.

Қыс салды.

Өр-мек-ші то-қу-ға ше-бер.

Ө-нер ал-ды – қы-зыл тіл.

0000 Quindex ama.

Ә Н	ӘН	ӘН	ӘН-ші
Н Ә	НӘ	НӘ	НӘ-рес-те
С Ә	СӘ	СӘ	СӘ-би
Ә С	ӘС	ӘС	ӘС-кер

ә же

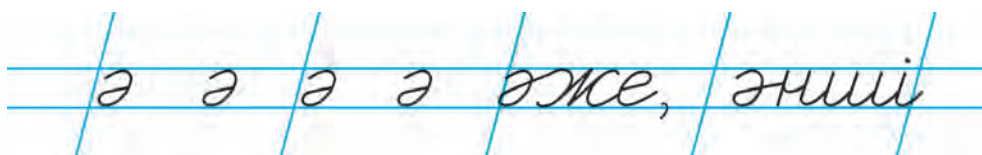
ә же

ә же

Ә же

Ә-жем-нің аты — Ә-сем.
 Ә-сем ә-жем ме-ні жақ-сы кө-
 ре-ді. Біз а-уыл-да жа-сай-мыз.
 Жа-қын-да нау-рыз то-йы бол-
 ды. Сол той-да ә-жем ет ас-ты.

Әлди

(Халық өлеңі)

Әл-ди, бө-пем, ақ бө-пем,
Ақ бесікте жат, бөпем.
Жілік шағып бе-ре-йін,
Ма-йын жеп-ақ, тойсаңшы.
Жы-ла-уың-ды қойсаңшы.
Әлди, бөпем, қалқам-ай,
Же-йін де-се ті-сі жоқ,
Еш-те-ңе-мен ісі жоқ...

әл-ди

бесік

бө-пе

аоуыіеіөә / лйншсмғтрпдқбжзңк

га

аг

ги

гу

га-зет

аг-ро-ном

ги-та-ра

гу-леу

газет

га зет

г а з е т

қаз

газ

егінші

екінші

е-геу

е-кеу

шеке

шеге

Газет

Анарбек, Жанарбек – егіз-дер. Олардың оқитыны – «Нұр-лы жол» газеті. Га-зет-тегі қы-зықты ер-те-гі-лер-ді ге-не-рал атасы да оқып береді. Е-гіз-дер сурнай, домбыра тартады.

аоуыұиеіөө / лйншсмғтрпдқбжзңкг

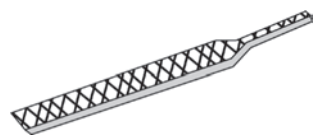

Егін

Анау — ма-ши-на. Ол га-раж-дан келді. І-шін-де Тө-ле-ген бар.

Е-гін ерте пісті. Е-ді-ге ком-байн-мен егін орды. Егін — ел бай-лы-ғы.

Ер-ген екті. Ше-ген алды. Тө-ле-ген терді.

« Е-гін ек-кен-ге бі-те-ді. »

Г Г Г Г Г Газет оқы.

үй

ү й

Үш

кҮш

Ү-лес

АйткҮл

үш

қҮс

кҮ-рес

Айтқұл

Үйрек

Күн кү-лім-де-ді. Үй-рек көл-ге келді. Ол көл-де жүз-ді. Жа-ға-да үш құ-рақ өсіп тұр.

Ү-сен

ал-ды.

А-ла

үр-ді.

Үсен мен Үмбет

Түн і-ші. Ай жа-рық. А-лыс-
тан Сү-рен тауы кө-рі-ніп тұр.
Ү-сен мен Үм-бет жылқы кү-
зе-тіп жүр. Күн а-са суыт-ты.
Олар үр-леп от жақ-ты.

Бүр-ген-де бар, кі-сі-де жоқ.
Үл-кен-де бар, кі-ші-де жоқ.

(Ү әрпі)

аоуыіеіөәү / лйншсмғтрпдқбжзңкг

У у / / у / у у сен үкі көрді.

баһадүр

ба һа дүр

б а һ а д ү р

Әмір Темір

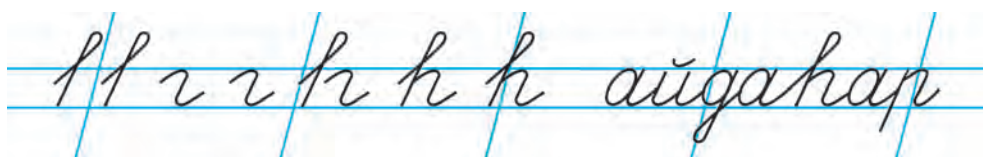
баһадүр

Әмір Темір баһадүрдің мұражайы

Қа-һар мен Гау-һар астана-
ға барды. Ас-та-на-да ба-һа-
дүр бабамыз Әмір Темірдің
мұ-ра-жа-йын көрді.

аоуыүеіөәү / лйншсмғтрпдқбжзңкgh

Xx

Xx

хат

х а т

х а

ха

ха

ха-лық

х а

ха

ха

ха-бар

х о

хо

хо

хош

ха-бар

хат-шы

Хи-уа

хор

хок-кей

Ха-мит

Хиуа

Хи-уа – кө-не, і-рі, ә-сем қа-ла. Хан-за-да мен Ха-мит Хи-уа-да тұрады. Хиуада ал-хо-ры көп ө-се-ді. Қо-нақ-тар Хиуа-ға көп ке-ле-ді.

о о с с х х хат, халық

Xop

Нұр-хан, Ха-лық, Рах-мет – бірін-ші сы-нып-та оқиды. Бәрі мектептің хо-ры-на қатысып жүр.

О-лар ха-лық ән-де-рін жат-тап алды. Жа-қында Ха-мит те хор-ға қо-сы-ла-ды.

А-хат-та бар,

А-ғат-та жоқ.

Ма-хат-та бар,

Са-ғат-та жоқ.

(X әрпі)

аоуыүиеіөәү / лйншсмғтґрпдқбжзңкғһх

ЭСССХ Халык, Халыт

Вв

Вв

а в | ав ав | ав-то-бус
в е | ве ве | ве-ло-си-пед

вагон
ва гон
вагон

Волейбол

Біз во-лей-бол ой-на-дық.
Ол о-йын-ды Се-рік бас-та-ды.
Во-лейбол ойыны Сәу-ле-ге
де ұнады.

аоуыіеіөәүя / лйншсмғтрпдқбжзңкғхв

Р Р В В Велосипедке мін.

Ря

Яя

қ	и	қи	қи	қи-яр
қ	и	қи	қи	қи-ял

ұя	аяз	қия	оян
ұят	таяз	қияр	қоян

ОЯН

О	ЯН
---	----

О	Я	Н
---	---	---

Я-хия, Ма-ди-яр жә-
не Ша-ди-яр саяхат-
қа шықты. Баяғы
уәделерін а-яқ-сыз
қалдырмады. Бел-
дерсайда а-ял-да-
ды. Бақ-ти-яр атаның хал-жайын
сұрады.

9 9 1 1 9 1 а краи, ця, аяз

Әсия әже

Аян мен Баян – Әсия әжейдің не-ме-ре-ле-рі. Қарт ә-же олар-дың оқуын бай-қа-ға-лы келді. А-ян, Ба-ян дос-та-ры-мен та-ту. Оқуы да о-зат екен. Ә-сия әже Бал-қия апайға ал-ғыс айтты.

ай	а-яқ	қи-я	ұ-ят
тай	та-яқ	қи-яқ	тұ-яқ

аоуыіеіөәүә / лйшсмғтрпдқбжзңкғхв

Юю

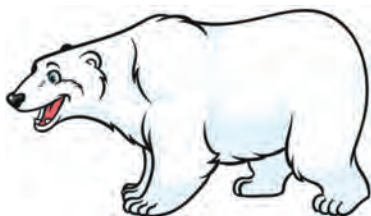
Юю

ю б	юб	юб	юб-ка
о ю	ою	ою	ою-лы
л ю	лю	лю	люкс

юбка

юб ка

ю б к а

Аю

Бұл – ақ аю мен қоңыр аю. Ақ аю сол-түс-тік-тің сұ-ра-пыл бораны мен қақаған а-я-зы-на шыдайды. Олар мұз кешіп, өмір сүреді. Ал қоңыр аю табиғаты жайлы, жылы, орманды, таулы жерлерді мекендейді.

Е / Е О О Ю Ю юбка, аю, жаяу

Аталар сөзі – ақылдың көзі

Егілген көшетті ию жақсы емес.
Киімді таза кию – ұқыптылық.

Ою

Үй іші жиһаздарын безенді-
руде оюдың пайдасы көп.

Үйіңдегі жүкаяқта, кебежеде
қандай оюлар бар?

Отанды сүю – имандылық.
Отан оттан да ыстық.

аоуыіеіөәүяю / лйншсмғтрпдқбжзңкғхв

1/1 0 0 Юбжаны үтікте.

ф а	фа	фа	фаб-ри-ка
а ф	аф	аф	Аф-ри-ка
ф о	фо	фо	фо-то

футбол

фут бол

ф у т б о л

Фа

рида
риза

Футбол

Фа-зыл – Фа-рид-тің а-ға-сы.
Фазыл-дың қатты соқ-қан до-
бын Фарид қа-ғып алды. Фа-
рид қақ-пашы бол-мақ.

Бала қақпа-шы, ар-ма-ны-ңа
жет.

Фараби

– Ө-бу На-сыр Өл-Фа-ра-би – ұлы ба-ба-ла-ры-мыз-дың бі-рі. Ол – үл-кен ғалым. Фараби ту-ған же-рін ар-дақ-та-ған. Ол дом-бырамен күй де тарт-қан.

– Фараби кім?

– Ол – ұлы ба-бамыз.

Фа-ра-би Отырарда туылған.

фер-ма	лифт	Фа-ра-би
Фер-ға-на	фаб-ри-ка	Мар-фу-ға

аоуыіеіөәүяю / лйншсмғтрпдқбжзңкғһхвф

Фараби, Разыл

Ээ

Ээ

Э	Л	ЭЛ	ЭЛ	электр
Э	К	ЭК	ЭК	экран
Э	С	ЭС	ЭС	эстрада

эле́ватор

э ле ва тор

э л е в а т о р

Элеватор

Биыл ас-тық мол бо-ла-ды. Ас-та-на-да үлкен э-ле-ва-тор бар. Е-гін-ші-лер элеватор-ға ма-ши-на-мен би-дай та-сып жатыр.

Элеватор көп ас-тық қа-былдайды.

аоуыіеіөәүяюэ / лйншсмғтрпдқбжзңкґхвф

Э- Э Э Э- Э Э Эскаватор

ЧЕМПИОН

ЧЕМ ПИ ОН

Ч Е М П И О Н

ше-шен

ЧЕ-ЧЕН

жу-ас

ЧУ-ВАШ

Ер-кеш

ЧЕР-КЕС

Читадағы үй

Читадағы аппақ үй,
Қа-ңыл-тыр-мен

жап-қан үй.

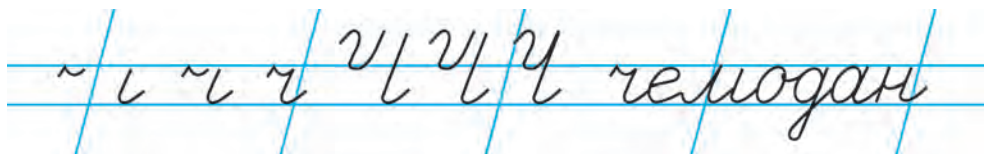
Чемпионат өткенде

Чемпиондар жатқан

үй.

(«Балдырған» журналынан)

аоуыіеіөәүяюэё / лйншсмғтрпдқбжзңкғһхвфч

цех

це-мент

стан-ция

кон-церт

Цц

Цц

цирк

ц и р к

Цех

Бұл — цех. Мұнда
темір балқы-та-ды.

Цех-та Азамат, Ай-
дос ағалар істей-ді.

Цех і-ші әр-қашан
таза.

Цех ішіне пойыздар да кіреді.

— Ол пойыздардың вагонда-
рында не бар?

— Цех үшін қажетті цемент
бар.

Ц ц ц ц ц ц ц цемент, цех

Цирк

Цирк-ті бар-лық ба-ла-лар
жақ-сы кө-ре-ді. Циркте жану-
арлар, құстар да ойын көр-
се-те-ді. Күл-дір-гі-ші бар цирк
қан-дай жақ-сы!

аоуыіеіөәүяюэ / лйншсмғтрпдқбжзңкґхвфц

Ц Ц Ц Ц Ц Циркке бардык.

Ёё

ёё

монтёр

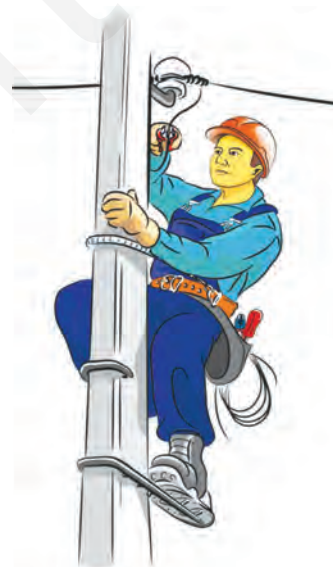
мон тёр

м о н т ё р

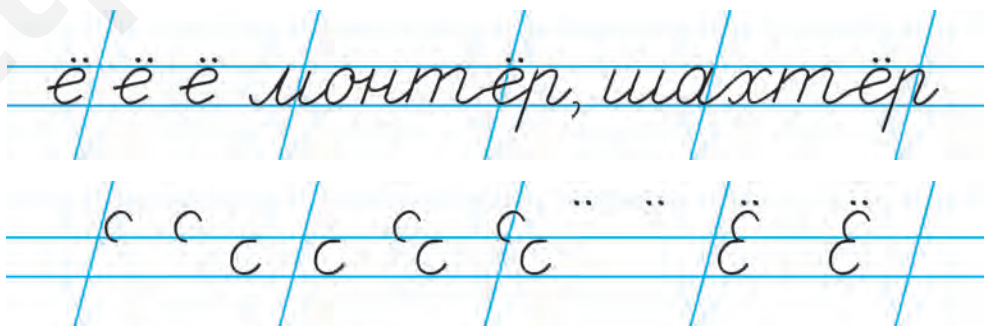
Монтёр

– А-сан – мон-тёр.
Ол электр ба-ға-на-
сы-на шық-ты. Үзілген
сымды жал-ға-ды. Бі-
раздан соң бар-лық үй
жа-рық болды.

– Монтёр а-ға-ға рақ-мет.

а о у ۋ е і ө ә ү я ю э ё / л ы н ш с м ғ т р п д қ б ж з ң к ғ Һ х в ф ц

А...ы пияз

үш | ұ-шы
ұш | тұ-щы

а с	ас	ас	ас-тау
а ш	аш	аш	аш-са
а щ	ащ	ащ	а-щы

_____ . _____ . _____ .

Ащы емес, тұщы су

- Ата, бұл не?
- Таудың суы, балам?!
- Таудың суы ащы ма әлде тұщы ма?
- Ащы емес, балдай тәтті тұщы су.

Борщ

Борщ – дәм-ді та-ғам.

Борщ сә-біз, қы-зыл-ша, кар-
топ, шал-ғам, ка-пус-та-дан да-
йын-да-ла-ды. Борщ-қа ащы
пияз да салынады.

Ол а-дам-ға пай-да-лы.

Борщ-ты со-рап-тап іш-пе.

а

тұ

щы

ащы қалампыр

тұщы су

аоуыұиеіөәүяюё / лйншсмғтрпдқбжзңкғһхвфцщ

Ь

ь

а ль | аль | аль | альбом

ро-яль

рояль

пальто

руль

медаль

ро-я-лі

пальто-сы

ру-лі

меда-лі

....

паль-то

Лагерь

Ла-герь ёзен жағасында. Біз онда дем аламыз, доп та ойнаймыз. Рояль алдында ён де саламыз.

аоуыұіеіёәүяюё / лйншсмғтрпдқбжзңкғхв
фцщъ

ь ь ь ь пальто, медаль

подъезд

разъезд

п о д ъ е з д

р а з ъ е з д

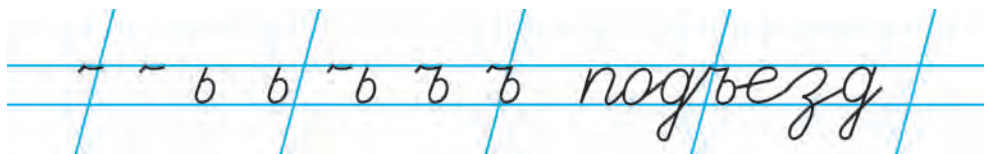
ъ

подъезд
съездподъезд-і
съезд-іподъезд-і-не
съезд-і-не

Разъезд

Кө-лік-тер по-йыз жо-лы-ның кез келген же-рі-нен өтпейді. Олар бел-гі-лен-ген арнаулы жерден ғана өтеді. Ол жерді разъезд деп атайды.

аоуыіеіөәүяюэё / лйншсмғтрпдқбжзңкғхв
фцщъ

ӘЛІПБИ

Аа

(а)

Аа

Вв

(ве)

Вв

Дд

(де)

Дд

Жж

(же)

Жж

Йй

(қысқа и)

Йй

Лл

(эл)

Лл

Ң

(эң)

Ң

Әә

(ә)

Әә

Гг

(ге)

Гг

Ее

(е)

Ее

Зз

(зе)

Зз

Кк

(ка)

Кк

Мм

(эм)

Мм

Оо

(о)

Оо

Бб

(бе)

Бб

Ғғ

(ға)

Ғғ

Ёё

(йо)

Ёё

Ии

(ый, ій)

Ии

Ққ

(қа)

Ққ

Нн

(эн)

Нн

Өө

(ө)

Өө

Пп

(пе)

Пп

Тт

(те)

Тт

Үү

(ү)

Үү

Һ

(һа)

Һ

Шш

(ша)

Шш

Ыы

(ы)

Ыы

Ээ

(э)

Ээ

Рр

(эр)

Рр

Уу

(ўу, у)

Уу

Фф

(эф)

Фф

Цц

(це)

Цц

Щщ

(ща)

Щщ

Ї

(і)

Ї

Юю

(йу)

Юю

Сс

(эс)

Сс

Ұұ

(ұ)

Ұұ

Хх

(ха)

Хх

Чч

(че)

Чч

Ъ

(айыру
белгісі)

Ъ

Ь

(жіңішкелік
белгісі)

Ь

Яя

(йа)

Яя

«Әліппе» – оқу анасы

Білмейтін едік әріп те,
Ризамыз саған, «Әліппе»!
«Ана» деп жаза аламыз
Әріпті қосып әріпке.

Кешегі күндей тағы ыстық
Қыркүйек айда табыстық.
Дыбыс пен буын, сөзбен де
Сен арқылы таныстық.

Дананың саған данасы
Бас иген болмай таласы.
Мың рақмет, қош бол сүйікті
«Әліппе» – оқу анасы!

М. Омарұлы

Жарасқан Әбдірашев

Әліпбидің сыры

– Әліпбидің
А тұрады басында,
Әрқашанда
Ә тұрады қасында.
Байқадың ба,
Б тұрады үшінші.
Ал осының
Сыры неде?
– Түсінші.
А деген ол –
Аналар ғой ардақты.
Ә деген ол –
Әкелер ғой салмақты.
Б деген ол –
Балалар ғой әдемі.
Біздің елде
Үшеуі де кәделі...
Алшақ кетпей,
Сондықтан да, расында,
Тұрады олар
Әліпбидің басында!..

Әдібай Табылдиев

Отан

Күндей ыстық есімі,
Бізге ашық есігі.
Ұлы Отан – бұл Отан –
Бейбітшілік бесігі.

Әке

– Әке – күн, біліп ал:
Әкенің тілін ал! –
Деді ағам Мақұлбек,
Қуандым: «Мақұл!» – деп.

Ана тілім

Анамның тілінде
Үйренем білімді.
Сүйем тіл үйреткен
Анашым – күнімді.

Жеткерген Әбдіреев

«Әліппемен» қоштасу

(Мысал)

Бірінші сыныпқа барған балалардың ең алғашқы қолына алған кітабы – Әліппеге Ана тілі, Математика, Табиғаттану құрмет көрсетіп, сабаққа дайындалатын үстелдің төрінен орын беріп, қошеметпен қоштасты.

Әріптестеріне Әліппе де риза. «Қадіріңді білген деген осы», – деді қоштасуға арналған кештің соңында.

Умаров М.
У-51 Ўлиппе: жалпы орта билим беретин мектептердің 1-сыныбына арналған
оқулық / М. Умаров. –Т.: «O‘zbekiston», 2020. –80 б.
ISBN 978-9943-28-338-1

УЎК 372.416.2(574)
КБК 81.2. Каз-922

O‘quv nashri

M. UMAROV

ALIFBE

Umumiy o‘rta ta’lim maktablarining 1-sinfi uchun darslik

(Qozoq tilida)

Oltinchi nashri

Редакторы *Г. Нишанова*
Суретші-дизайнерлер: *Р. Зуфаров, Б. Зуфаров*
Көркемдеуші редакторы *Б. Зуфаров*
Техникалық редакторы *Л. Хижова*
Компьютерде беттеген *Г. Құлназарова*

Баспа лицензиясы AI № 158, 14.08.2009.
Басуға 2020 жыл 11 мартда рұқсат етілді. Қалыбы 60×90¹/₈.
Офсеттік қағаз. Қаріп түрі «Arial» гарнитурасы.
Кеглі 27, 25. Офсеттік әдіспен басылды.
Шартты баспа табағы 10,0. Есептік баспа табағы 12,0.
Таралымы 5847. Тапсырыс № 20-170.

Ўзбекстан Республикасы Президенті Администрациясы
құзырындағы Ақпарат және бұқаралық коммуникациялар агенттігінің
«O‘zbekiston» баспа-полиграфия шығармашылық үйінде басылды.
100011, Ташкент, Науаи көшесі, 30.

Телефон: (371) 244-87-55, 244-87-20
Факс: (371) 244-37-81, 244-38-10

*e-mail: uzbekistan@iptd-uzbekistan.uz
www.iptd-uzbekistan.uz*